

Τριβωνιανός

Summary :

Ο Τριβωνιανός γεννήθηκε το β΄ μισό του 5ου αιώνα στη Σίδη της Παμφυλίας. Επιφανής νομομαθής της εποχής του, υπήρξε ένα από τα σημαντικότερα μέλη των συντακτικών επιτροπών που όρισε ο Ιουστινιανός Α΄ για να προχωρήσει τη μεταρρυθμιστική πολιτική του στο χώρο της νομοθεσίας. Γνώρισε την αποδοχή, αλλά και την αντιπάθεια των συγχρόνων του. Πέθανε πιθανώς στην Κωνσταντινούπολη μεταξύ των ετών 540 και 543.

Other Names

Τριβουλιανός

Date and Place of Birth

β΄ μισό 5ου αιώνα, Σίδη Παμφυλίας

Date and Place of Death

μεταξύ 540 και 543, πιθανώς Κωνσταντινούπολη

Main Role

αξιωματούχος, νομοθέτης

1. Βιογραφικά στοιχεία

Ο Τριβωνιανός γεννήθηκε το β΄ μισό του 5ου αιώνα στη [Σίδη](#) της [Παμφυλίας](#).¹ Ο πατέρας του ονομαζόταν Μακεδονιανός. Η κοινωνική θέση της οικογένειάς του δεν είναι γνωστή, αλλά, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι έλαβε επιμελημένη μόρφωση στη [νομική σχολή της Κωνσταντινούπολης](#) ή της Βηρυτού, υποθέτουμε ότι προερχόταν από εύπορο οικογενειακό περιβάλλον. Η πολυμάθειά του ήταν γνωστή τόσο στην εποχή του, όσο και στους επόμενους αιώνες. Από το γάμο του απέκτησε ένα γιο και αρκετά εγγόνια.² Δεν είναι γνωστός ο ακριβής χρόνος κατά τον οποίο απεβίωσε, ίσως μετά το 540 και πριν από το 543 (πιθανώς από την [επιδημία πανώλης στην Κωνσταντινούπολη](#) την άνοιξη ή το θέρος του 542).³

Η σχέση του νομοθέτη Τριβωνιανού με το νεότερό του λόγιο και νομικό [Τριβωνιανό](#), ο οποίος το 560 υπήρξε [έπαρχος Κωνσταντινούπολης](#) δεν είναι ακόμη διασαφηνισμένη. Αρχικά θεωρούνταν ότι πρόκειται περί ενός προσώπου, αν και στις πηγές γίνεται αναφορά σε δύο.⁴ Ωστόσο, σήμερα έχει επικρατήσει η άποψη ότι ο νομοθέτης Τριβωνιανός και ο ποιητής Τριβωνιανός είναι δύο διαφορετικά πρόσωπα.⁵ Υποστηρίζεται επίσης ότι είχαν σχέση συγγένειας, χωρίς ωστόσο να υπάρχουν σαφείς ενδείξεις ότι επρόκειτο για πατέρα και γιο.⁶

2. Σταδιοδρομία

Πριν από το έτος 528 ο Τριβωνιανός κατείχε τη θέση του συνηγόρου (*advocatus*) υπό τον [έπαρχο πραιτορίων της Ανατολής](#). Υπήρξε βασικό μέλος της δεκαμελούς επιτροπής νομομαθών, η οποία ορίστηκε από τον αυτοκράτορα [Ιουστινιανό Α'](#) στις 13 Φεβρουαρίου 528 και προέβη στη σύνταξη της πρώτης έκδοσης του *Ιουστινιάνειου Κώδικα* (*Codex Iustinianus*). Το έργο της επιτροπής ολοκληρώθηκε στις 7 Απριλίου 529. Στις 17 Σεπτεμβρίου 529 διαδέχτηκε το Θωμά στη θέση του [κναιίστορα του Ιερού Παλατίου](#) (*quaestor Sacri Palatii*). Τα καθήκοντά του επέτρεπαν στον Τριβωνιανό να βρίσκεται κοντά στο κέντρο λήψης των αποφάσεων.⁷ Ο Τριβωνιανός παρέμεινε στη θέση αυτή μέχρι τις 14 Ιανουαρίου 532, οπότε αναγκάστηκε να τον απομακρύνει από τα καθήκοντά του, κατόπιν αιπίτησης των εξεγερθέντων στη [Στάση του Νίκα](#), και να τον αντικαταστήσει με το Βασιλείδη.

Λόγω της εμπειρίας του στη δημιουργία του *Ιουστινιάνειου Κώδικα*, την περίοδο 530-533 ο Τριβωνιανός συμμετείχε ενεργά, μαζί με τους Δωρόθεο και Θεόφιλο, στη σύνταξη των *Πανδεκτών* (*Digesta*, συλλογή γνωμοδοτήσεων παλαιότερων Ρωμαίων νομοδιδασκάλων). Κατόπιν ο Ιουστινιανός τούς ανέθεσε να προβούν στη σύνταξη των *Εισηγήσεων* (*Institutiones*),

Τριβωνιανός

μίας εισαγωγής για τους σπουδαστές της νομικής επιστήμης.

Στις 21 Νοεμβρίου 533 ο Τριβωνιανός διορίστηκε **μάγιστρος των οφφικίων**. Παράλληλα, τέθηκε επικεφαλής νέας επιτροπής, με συνεργάτες τους Δωρόθεο, Μηνά, Κωνσταντίνο και Ιωάννη, η οποία επιφορτίστηκε με το έργο της αναθεώρησης του *Ιουστινιάνειου Κώδικα*, έργο το οποίο ολοκληρώθηκε στις 16 Νοεμβρίου 534. Στις 3 Ιανουαρίου 535 ο Τριβωνιανός επανήλθε στη θέση του κυαίστορα του Ιερού Παλατίου, στην οποία παρέμεινε μέχρι το τέλος της ζωής του. Διάδοχός του υπήρξε ο Ιούνιλος (Iunillus), ο οποίος παρέμεινε στη θέση αυτή έως το 550.

3. Χαρακτήρας

Ο Προκόπιος κατηγορεί τον Τριβωνιανό ως φιλοχρήματο⁸ και διεφθαρμένο, λέγοντας πως χρησιμοποιούσε την εκάστοτε θέση του προκειμένου να κερδίσει χρηματικά ποσά με αντάλλαγμα την εξαγορά δικαιοσύνης. Παρουσιαζόταν ευχάριστος και καταδεκτικός, προκειμένου να εξυπηρετεί τους σκοπούς του.⁹ Ένα άλλο βασικό στοιχείο του χαρακτήρα του λέγεται πως ήταν η κολακεία που ασκούσε στο πρόσωπο του αυτοκράτορα, προκειμένου να εξασφαλίσει την εύνοιά του. Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι είχε πείσει τον Ιουστινιανό ότι δε θα πέθαινε ποτέ, αλλά θα οδηγούνταν στη θέωση με ακέραιο το σώμα του.¹⁰ Επίσης, απολάμβανε την πλήρη εκτίμηση και αποδοχή των συγχρόνων του σχετικά με την άρτια κατάρτισή του στη νομική επιστήμη και την καθοριστική συμβολή στο μεταρρυθμιστικό έργο του Ιουστινιανού στο χώρο της νομοθεσίας.

4. Κοσμοαντίληψη

Πρέπει να τονιστεί ότι δεν υπάρχουν σαφείς πληροφορίες για τις θρησκευτικές αντιλήψεις του Τριβωνιανού. Το εγκυκλοπαιδικό λεξικό *Σούδα* (10ος αιώνας) τον χαρακτηρίζει ειδωλολάτρη και άθεο.¹¹ Ωστόσο, υπάρχει και ο αντίλογος που προβάλλει το γεγονός ότι το 529 ο Ιουστινιανός δε θα όριζε έναν ειδωλολάτρη στη θέση του Θωμά, ο οποίος απομακρύνθηκε από τα καθήκοντά του quaestor Sacri Palatii ακριβώς λόγω των παγανιστικών πεποιθήσεών του. Ωστόσο, λόγω της ανεπάρκειας στοιχείων δεν είναι δυνατό να διατυπωθεί μία σαφής θέση σχετικά με τις θρησκευτικές αντιλήψεις του Τριβωνιανού.

5. Το έργο του Τριβωνιανού

Ο Τριβωνιανός πρωτοστάτησε στη νομοθετική μεταρρύθμιση που έγινε επί Ιουστινιανού και απέδωσε το περίφημο *Corpus Juris Civilis*. Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της εν λόγω νομοθετικής μεταρρύθμισης αποτελεί το ότι πρόκειται για την πρώτη «επίσημη» χρήση των ελληνικών στη Βυζαντινή Αυτοκρατορία. Η σημασία του έργου και της προσφοράς του Τριβωνιανού προσεγγίζεται κυρίως μέσω της συμβολής του στις νομικές μεταρρυθμίσεις της εποχής του Ιουστινιανού, αλλά και της επίδρασης που είχε το μεταρρυθμιστικό αυτό κίνημα σε μεταγενέστερες περιόδους. Ο Τριβωνιανός υπήρξε η σημαντικότερη μορφή στη νομοθετική μεταρρύθμιση που έλαβε χώρα τον 6ο αιώνα, καθώς υπήρξε ο νομομαθής εκείνος ο οποίος έβαλε την προσωπική σφραγίδα του στο χαρακτήρα της νέας νομοθεσίας. Κυρίως όμως η συμβολή του καθίσταται κατανοητή μέσω της καταλυτικής επιρροής που άσκησε ο *Ιουστινιάνειος Κώδικας* στη σταδιακή διαμόρφωση του νομοθετικού πλαισίου της δυτικής Ευρώπης.

Εκτός από τη συμμετοχή του στις συντακτικές επιτροπές της νομοθετικής αναθεωρητικής προσπάθειας του Ιουστινιανού Α΄, ο Τριβωνιανός πιθανόν προέβη στη συγγραφή δύο λόγων, του *Υπατικού* και του *Βασιλικού*, δύο πεζών λογοτεχνικών κειμένων γραμμένων στην ελληνική γλώσσα, αφιερωμένων στην **υπατεία** και τη βασιλεία του Ιουστινιανού. Στην πραγματικότητα η ταυτότητα του συγγραφέα των δύο έργων δεν είναι εξακριβωμένη. Πιθανότεροι συγγραφείς θεωρούνται ο εν λόγω Τριβωνιανός ή ο συνονόματός του λόγιος, ο Τριβωνιανός ο Νέος.

Τριβωνιανός

1. Το όνομα Τριβωνιανός ήταν ιδιαίτερα διαδεδομένο στην Παμφυλία, κυρίως στην πόλη της Σίδης. Βλ. Nollé, J., *Side im Altertum. Geschichte und Zeugnisse* 1 (Bonn 1993).
2. Προκόπιος, *Ανέκδοτα*, Haury, J. – Wirth, G. (επιμ.), *Procopii Caesariensis opera omnia* 3 (Leipzig 1963), 20.17.
3. Honoré, T., *Tribonian* (London 1978), σελ. 61-64. Πρβλ. Kaegi, W.E. – Kazhdan, A., "Tribonian", στο Kazhdan, A. (επιμ.), *The Oxford Dictionary of Byzantium* 3 (New York – Oxford 1991), σελ. 2.114.
4. Ensslin, W., "Tribonianus 1", στο *Paulys Real-Encyklopädie der Classischen Altertumswissenschaft* 6 (Stuttgart 1937), σελ. 2.421.
5. Nollé, J., *Side im Altertum. Geschichte und Zeugnisse* 1 (Bonn 1993), σελ. 140, 180-181.
6. O Stein, E., "Deux questeurs de Justinien et l'emploi des langues dans les nouvelles", *Bulletin de la classe des lettres et des sciences morales et politiques de l'académie royale du Belgique* 23 (1937), σελ. 368 [ανατ. στο *Opera Minora Selecta* (Amsterdam 1968), σελ. 362] υποστηρίζει ότι ο νομοθέτης Τριβωνιανός ήταν πατέρας του νεότερου Τριβωνιανού.
7. Προκόπιος, *Υπέρ των πολέμων*, Haury, J. – Wirth, G. (επιμ.), *Procopii Caesariensis opera omnia* 1 (Leipzig 1963), 1.24.11: «Τριβωνιανὸς δὲ , Πάμφυλος γένος, βασιλεῖ πάρεδρος· κοιαιστωρα τοῦ τον καλοῦ σι^ς Ρωμαῖ ον».
8. Προκόπιος, *Υπέρ των πολέμων*, Haury, J. – Wirth, G. (επιμ.), *Procopii Caesariensis opera omnia* 1 (Leipzig 1963), 1.24.16: «ἐς δὲ φιλοχρηματίαν δαιμονίως ἔσπουδακῶς οἷός τε ἦν κέρδους ἅει τὸ δίκαιον ἅποδιδόσθαι, τῶν τε νόμων ἡμέρα ἐκ τοῦ ἐπιπλεῖ στον ἐκάστη τοῦς μὲν ἂν ἦν ρει, τοῦς δὲ ἔγραφεν, ἂπεμπολῶν τοῖς δεομένοις κατὰ τὴν χρείαν ἐκάτερον».
9. Προκόπιος, *Υπέρ των πολέμων*, Haury, J. – Wirth, G. (επιμ.), *Procopii Caesariensis opera omnia* 1 (Leipzig 1963), 1.25.2.
10. Προκόπιος, *Ανέκδοτα*, Haury, J. – Wirth, G. (επιμ.), *Procopii Caesariensis opera omnia* 3 (Leipzig 1963), 13.12· *Σούδα*, Adler, A. (επιμ.), *Suidae Lexicon* 5 (Leipzig 1935), T 956.
11. *Σούδα*, Adler, A. (επιμ.), *Suidae Lexicon* 5 (Leipzig 1935), T 956: «Ἕλληνα ὑπηρχε καὶ ἄθεος».

Bibliography :

	Krüger P. , <i>Codex Justinianus</i> , Krüger, P. (ed.), <i>Corpus Juris Civilis</i> , Dublin – Zürich 1970
	Χριστοφιλοπούλου Α. , <i>Βυζαντινή ιστορία, 1</i> , Θεσσαλονίκη 1992
	<i>The Prosopography of the Later Roman Empire 3:1</i> , Cambridge 1992
	Ιωάννης Μαλάλας , <i>Χρονογραφία</i> , Dindorf, L. (ed.), <i>Ioannis Malalae Chronographia</i> , Corpus Scriptorum Historiae Byzantinae, Bonn 1831
	Nollé J. , <i>Side im Altertum. Geschichte und Zeugnisse I-IV</i> , Bonn 1993-2001
	Honoré T. , <i>Tribonian</i> , London 1978
	Kazhdan A., Kaegi W.E. , "Tribonian", Kazhdan, A. (ed.), <i>The Oxford Dictionary of Byzantium</i> , 3, New York – Oxford 1991, 2.114
	Osler D.J. , "The Compilation of Justinian's Digest", <i>Zeitschrift der Savigny-Stiftung</i> , 102, 1985, 129-184

Τριβωνιανός

	Waldstein W. , "Tribonianus", <i>Zeitschrift der Savigny-Stiftung</i> , 97, 1980, 232-255
	Ιωάννης Λυδός , <i>Περί αρχών</i> , Bandy, A.C. (ed.), <i>Ioannes Lydus. On powers or the magistracies of the Roman state</i> , Philadelphia 1983
	Ησύχιος Μιλήσιος , <i>Ονοματολόγος</i> , Flach, I. (ed.), <i>Hesychii Milesii, Onomatologi quae supersunt, edidit cum prolegomenis</i> , Leipzig 1882
	<i>Σούδα</i> , Adler, A. (ed.), <i>Suidae Lexicon</i> , Leipzig 1935
	Προκόπιος , <i>Υπέρ των πολέμων</i> , Haury, J. – Wirth, G. (eds), <i>Procopii Caesariensis opera omnia, 1-2</i> , Leipzig 1962-1964
	Προκόπιος , <i>Ανέκδοτα</i> , Haury, J. – Wirth, G. (eds), <i>Procopii Caesariensis opera omnia 3</i> , Leipzig 1963
	Stein E. , "Deux questeurs de Justinien et l'emploi des langues dans les Nuvelles", <i>Bulletin de la classe des lettres et des sciences morales et politiques de l'académie royale du Belgique</i> , 23, 1937, 365-390
	Ensslin W. , "Tribonianus 1", <i>Paulys Real-Encyklopädie der Classischen Altertumswissenschaft</i> 6, Stuttgart 1937, 2.421

Webliography :

	The legislative work of Justinian and Tribonian http://www.elopos.net/elpenor/vasilief/justinian-tribonian.asp
--	--

Glossary :

	έπαρχος Ανατολής, ο (Praefectus Praetorio per Orientem) Αξίωμα που αναφέρεται τελευταία φορά το 680. Ο έπαρχος, ανώτατος αξιωματούχος, κατείχε το υψηλότερο αξίωμα μετά τον αυτοκράτορα στην κρατική ιεραρχία. Ο έπαρχος Ανατολής, ο ισχυρότερος μεταξύ των επάρχων, διοικούσε την επαρχότητα Ανατολής.
	έπαρχος της Πόλεως (Κωνσταντινουπόλεως), ο Το λειτούργημα αυτό προέρχεται από το πρωτοβυζαντινό αξίωμα του praefectus urbi, το οποίο εμφανίστηκε στην Κωνσταντινούπολη στις 11 Δεκεμβρίου 359. Πρόκειται για αξίωμα με ιδιαίτερο κύρος. Στη δικαιοδοσία του επάρχου υπάγονταν οι διοικητικές, αστυνομικές και δικαστικές λειτουργίες που σχετιζονταν με τη ζωή στην πρωτεύουσα. Τη διοικητική εξουσία του στην Πόλη την περιόριζε μόνο ο αυτοκράτορας.
	κναιίστωρ, κοιαίστωρ (λατ. quaestor, -oris, questor) ή κοιαισίτωρ Αρχαιότητα. Ταμίας. Ρωμαϊκό αξίωμα με αρμοδιότητες σχετικά με τον έλεγχο και την εποπτεία των οικονομικών στην αυτοκρατορία. Βυζάντιο. Σημαντικό αξίωμα κατά την πρωτοβυζαντινή περίοδο. Οι κάτοχοί του είχαν τον υψηλό τίτλο του πατρικίου. 1. κναιίστωρ του ιερού παλατίου (λατ. quaestor sacri palatii). Ο αξίωμα θεσπίστηκε από τον Κωνσταντίνο Α (324-337) με ευρείες δικαστικές και νομοθετικές αρμοδιότητες. Επεξεργαζόταν τα νομοσχέδια και προσυπέγραφε τα αυτοκρατορικά διατάγματα. Επεξεργαζόταν τα νομοσχέδια και προσυπέγραφε τα αυτοκρατορικά διατάγματα. Οι αποφάσεις του ήταν ιδιαίτερα ισχυρές και μπορούσαν να προσβληθούν μόνο ενώπιον του αυτοκρατορικού δικαστηρίου. Ο κναιίστωρ Τριβωνιανός (529-545), επί Ιουστιανού Α', υπήρξε ο γνωστότερος κάτοχος αυτού του αξιώματος. 2. Το 539 ο Ιουστινιανός θέσπισε το αξίωμα του κοιαισίτωρος (quaesitor), που ονομαζόταν απλά κοιαίστωρ, με δικαστικές και αστυνομικές αρμοδιότητες μόνο στην Κωνσταντινούπολη. Στη μεσοβυζαντινή εποχή οι σημαντικότερες αρμοδιότητες του κοιαισίτορα μεταβιβαστήκαν στον λογοθέτη του δρόμου, τον επί των δειψεων κ.α. και το αξίωμα υποβιβάστηκε στην 35η θέση στην διοικητική ιεραρχία, στις τάξεις των κριτών. Ο κοιαίστωρ αναφέρεται έως τα τέλη του 14ου αι., στην 45η θέση, και όπως φαίνεται αποτελούσε πλέον μόνο τιμητικό τίτλο.

Τριβωνιανός

μάγιστρος των οφφικίων, ο (magister officiorum)

Ο μάγιστρος των θείων ή βασιλικών οφφικίων ή των τάξεων του παλατιού (magister officiorum) ήταν ο επικεφαλής της κεντρικής πολιτικής διοίκησης της αυτοκρατορίας. Είχε κυρίως δικαστικές αρμοδιότητες και κάποιες στρατιωτικές, ήταν ο επικεφαλής των σχολών, δηλαδή του προσωπικού στρατού του αυτοκράτορα, αλλά καθόλου οικονομικές· διηύθυνε τρεις υπηρεσίες και ασχολούνταν και με εσωτερικά ζητήματα των ανακτόρων.

ύπατος, ο (consul)

Αξιωματούχος του ρωμαϊκού κράτους. Την περίοδο της Δημοκρατίας ήταν το ανώτατο πολιτικό και στρατιωτικό αξίωμα της πολιτείας, ενώ κάθε χρόνο εκλέγονταν δύο ύπατοι. Το υπατικό αξίωμα επιβίωσε και στην Αυτοκρατορική περίοδο με τιμητικό πλέον χαρακτήρα, καθώς και στην Πρώιμη Βυζαντινή περίοδο. Μετά τον 6ο αιώνα η θέση του υπάτου στη βυζαντινή αυλική ιεραρχία ήταν χαμηλή, μόλις ανώτερη του σπαθαρίου, αλλά το 10ο αιώνα εμφανίζεται και πάλι ως αξίωμα, πιθανώς με δικαστικές αρμοδιότητες. Ο τίτλος του υπάτου παύει να χρησιμοποιείται μετά το 12ο αιώνα.

Sources

Προκόπιος, *Υπέρ των πολέμων*, Haury, J. – Wirth, G. (eds), *Procopii Caesariensis opera omnia* 1 (Leipzig 1963), 1.24.11-17, 25.1-2.

Προκόπιος, *Ανέκδοτα*, Haury, J. – Wirth, G. (eds), *Procopii Caesariensis opera omnia* 3 (Leipzig 1963), 20.16-17.

Quotations

Ο σύγχρονος με τα γεγονότα ιστορικός Προκόπιος αναφέρεται στην προσωπικότητα του Τριβωνιανού και την απομάκρυνσή του το 532:

Τότε τῆς μὲν αὐλῆς ἑπαρχος Ἰωάννης ἦν ὁ Καππαδόκης, Τριβουνιανός δὲ, Πάμφυλος γένος, βασιλεῖ πάρεδρος· κοιαίστωρα τοῦτον καλοῦσι Ῥωμαῖοι. τοῦτον ἄτερος, Ἰωάννης, λόγων μὲν τῶν ἐλευθερίων καὶ παιδείας ἀνήκοος ἦν. οὐ γὰρ ἄλλο οὐδὲν ἐς γραμματιστοῦ φοιτῶν ἔμαθεν, ὅτι μὴ γράμματα, καὶ ταῦτα κακὰ κακῶς [γράφαι]· φύσεως δὲ ἰσχυρὴ πάντων γέγονε δυνατώτατος ὧν ἡμεῖς ἴσμεν. γνῶναι τε γὰρ τὰ δέοντα ἱκανώτατος ἦν καὶ λύσιν τοῖς ἀπόροις εὐρεῖν. πονηρότατος δὲ γεγὼνῶς ἀνθρώπων ἀπάντων τῆς φύσεως δυνάμει ἐς τοῦτο ἐχρήτο, καὶ οὔτε θεοῦ λόγος οὔτε ἀνθρώπων αὐτὸν αἰδῶς τις ἐσήει, ἀλλὰ βίους τε αὐτῶ ἀνθρώπων πολλῶν ἀπολλύναι κέρδους ἕνεκα καὶ πόλεις ὅλας καθελεῖν ἐπιμελὲς ἦν. χρόνου γοῦν ὀλίγου χρήματα μεγάλα περιβαλόμενος ἐς κραιπάλην τινα ἐκλελάκτικεν ὅρον οὐκ ἔχουσαν, ἄχρι μὲν ἐς τὸν τοῦ ἀρίστου καιρὸν ληϊζόμενος τὰς τῶν ὑπηκόων οὐσίας, μέθη δὲ τὸ λοιπὸν καὶ σώματος ἔργους ἀσελγέσιν ἠσυχολημένος· κατέχειν δὲ ἑαυτὸν οὐδαμῆ ἴσχυεν, ἀλλὰ τὰ τε βρώματα μέχρι ἐς τὸν ἔμετον ἤσθιε καὶ τὰ χρήματα κλέπτειν μὲν ἦν ἐς αἰεὶ ἔτοιμος, προῖεσθαι δὲ καὶ δαπανᾶν ἔτοιμότερος. Ἰωάννης μὲν οὖν τοιοῦτός τις ἦν. Τριβουνιανός δὲ φύσεως μὲν δυνάμει ἐχρήτο καὶ παιδείας ἐς ἄκρον ἀφίκετο τῶν κατ' αὐτὸν οὐδενὸς ἤσσον, ἐς δὲ φιλοχρηματίαν δαιμονίως ἐσπουδακῶς οἶός τε ἦν κέρδους αἰεὶ τὸ δίκαιον ἀποδίδοσθαι, τῶν τε νόμων ἡμέρα ἐκ τοῦ ἐπιπλείστον ἐκάστη τοὺς μὲν ἀνῆρει, τοὺς δὲ ἔγραφεν, ἀπεμπολῶν τοῖς δεομένοις κατὰ τὴν χρεῖαν ἐκάτερον. Ἔως μὲν οὖν ὁ δῆμος ὑπὲρ τῶν ἐν τοῖς χρώμασιν ὀνομάτων τὸν πόλεμον πρὸς ἀλλήλους διέφερον, λόγος οὐδεὶς ἦν ὧν οὗτοι ἐς τὴν πολιτείαν ἡμάρτανον· ἐπεὶ δὲ Συμφρονήσαντες, ὥσπερ ἐρρήθη, ἐς τὴν στάσιν κατέστησαν, ἔκ τε τοῦ ἐμφανοῦς ἀνὰ πᾶσαν τὴν πόλιν ἐς αὐτοὺς ὕβριζον καὶ περιούντες ἐζήτουν ἐφ' ᾧ κτείνωσι. διὸ δὴ βασιλεὺς ἐταιρίζεσθαι τὸν δῆμον ἐθέλων ἄμφω τῆς ἀρχῆς ἐν τῷ παραυτίκα παρελύσε.

Προκόπιος, *Υπέρ των πολέμων*, Haury, J. – Wirth, G. (επιμ.), *Procopii Caesariensis opera omnia* 1 (Leipzig 1963), 1.24.11-17.

Επιστροφή του Τριβωνιανού στη θέση του:

Τριβουνιανός δὲ καὶ Ἰωάννης τῆς τιμῆς οὕτω παραλυθέντες χρόνῳ ὕστερον ἐς ἀρχὰς τὰς αὐτὰς κατέστησαν ἄμφω. ἀλλὰ Τριβουνιανός μὲν ἔτη πολλὰ ἐπιβίους τῆ τιμῆς ἐτελεύτησε νόσῳ, ἄλλο οὐδὲν ἄχαρι πρὸς οὐδενὸς παθῶν. ἦν γὰρ αἰμύλος τε καὶ τᾶλλα ἡδὺς καὶ τῆς φιλοχρηματίας τὸ νόσημα ἐπισκιάσαι ἱκανώτατος τῆς παιδείας περιουσία.

Προκόπιος, *Υπέρ των πολέμων*, Haury, J. – Wirth, G. (επιμ.), *Procopii Caesariensis opera omnia* 1 (Leipzig 1963), 1.25.1-2.

Ο Προκόπιος αναφέρεται στο τέλος του Τριβωνιανού:

ὁ δὲ βασιλεὺς οὗτος πρῶτον μὲν ἐπὶ ταύτης Τριβωνιανὸν κατεστήσατο, οὐπὲρ τὰ ἐπιτηδεύματα ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις διαρκῶς εἰρητο. ἐπεὶ δὲ ὁ Τριβωνιανός ἐξ ἀνθρώπων ἠφάνιστο, μοῖραν μὲν αὐτοῦ τῆς οὐσίας ἀφείλετο, καίτοι παιδὸς τέ οἱ ἀπολελειμμένου καὶ πλῆθους ἐκγόνων, <ἐπεὶ> ἐπεγένετο τῷ ἀνθρώπῳ ἡ τέλειος ἡμέρα τοῦ βίου, Ἰούνιον δὲ Λίβυν γένος

Τριβωνιανός

ἐπὶ τῆς τιμῆς κατεστήσατο ταύτης [...]

Προκόπιος, *Ανέκδοτα*, Haury, J. – Wirth, G. (επιμ.), *Procopii Caesariensis opera omnia* 3 (Leipzig 1963), 20.16-17.

Chronological Table

β' μισό 5ου αιώνα: Γέννηση του Τριβωνιανού στη Σίδη της Παμφυλίας

πριν από το 528: Ο Τριβωνιανός διατελεί συνήγορος στην υπηρεσία του επάρχου Ανατολής

13 Φεβρουαρίου 528 έως 7 Απριλίου 529: Μέλος της δεκαμελούς συντακτικής επιτροπής για τον *Ιουστινιάνειο Κώδικα*

17 Σεπτεμβρίου 529: Ο Τριβωνιανός τοποθετείται στη θέση του κυαίστορα του Ιερού Παλατίου (*quaestor Sacri Palatii*)

530-533: Συμμετοχή σε νέες επιτροπές για τη συμπλήρωση και αναθεώρηση του νομοθετικού έργου του Ιουστινιανού

14 Ιανουαρίου 532: Στάση του Νίκα. Έκπτωση του Τριβωνιανού από τη θέση του κυαίστορα

21 Νοεμβρίου 533: Ο Τριβωνιανός διορίζεται μάγιστρος των οφφικίων

3 Ιανουαρίου 535: Ο Τριβωνιανός επανέρχεται στη θέση του αξιώματος του κυαίστορα του Ιερού Παλατίου

μεταξύ 540 και 543: Θάνατος του Τριβωνιανού, πιθανότατα στην Κωνσταντινούπολη